

POROČILO SKUPINE STROKOVNJAKOV

Zunanja evalvacija študijskega programa

Nova univerza, Fakulteta za slovenske in mednarodne študije

Študijski programi Slovenski študiji 1. st., Slovenski študiji 2. st. in Slovenski študiji 3. st.

Prof. dr. Irena Lazar
Dr. Terence Clifford Amos
Ana Belčič

n.a.k.v.i.s
Nacionalna agencija Republike Slovenije
za kakovost v visokem šolstvu

s.q.a.a
Slovenian Quality Assurance Agency
for Higher Education

POROČILO O ZUNANJI EVALVACIJI ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA

Vlagatelj/i in predlagatelj/i: **Nova univerza, Fakulteta za slovenske in mednarodne študije**

Študijski programi: **Slovenski študiji, 1. stopnja; Slovenski študiji, 2. stopnja; Slovenski študiji, 3. stopnja**

Skupina strokovnjakov:

članica	prof. dr. Irena Lazar, Univerza na Primorskem, Fakulteta za humanistične študije
član	Dr. Terence Clifford Amos, Horizon 2020 pri Evropski komisiji in nekdanji profesor na I'Universite Catholique de Lille
članica	Ana Belčič, doktorska študentka Univerze v Ljubljani, Fakultete za arhitekturo

Predstavnik NAKVIS: ga. Tatjana Horvat

Datum oddaje akreditacijskega poročila agenciji: 13.11.2024

Podpis predsednice/ka skupine strokovnjakinj/kov: _____

UVOD

Skupina strokovnjakov je sklep o imenovanju in gradivo za presojo prejela **22.12.2022**. Skupina strokovnjakov je vsebinsko uskladila strokovno mnenje in pripravila skupno poročilo o izpolnjevanju meril za akreditacijo študijskega programa.

Skupina strokovnjakov v sestavi Tomaž Deželan, Irena Lazar, Ciarán Burke, Anthony Camillieri, Terence Clifford Amos in Ana Belčič je v okviru reakreditacije Nove Univerze prejela dokumente za evalvacijo študijskih programov 1., 2. in 3. stopnje Fakultete za slovenske in mednarodne študije Nove Univerze. Skupina strokovnjakov se je srečala na pripravljalnem obisku 29. 2. 2024 in pregledala prejete dokumente ter izmenjala ugotovitve, prav tako je zaprosila za nekaj dodatne dokumentacije. Za namen evalvacije smo se evalvatorji razdelili v dve skupini in evalvacijo FSMŠ je izvedla skupina v sestavi Irena Lazar, Terence Clifford Amos in Ana Belčič, študentka dr. študija Univerze v Ljubljani. Pogovori strokovnjakov s predstavniki fakultete, študenti in zunanjimi deležniki so potekali 4. in 5. marca 2024 preko ZOOM povezave. Skupina strokovnjakov se je uskladila glede vsebine poročila na zoom srečanjih in pripravila skupno poročilo o ustreznosti izpolnjevanja kriterijev za akreditacijo evalviranih študijskih programov.

Zunanja evalvacija študijskega programa (številna tabela)				
Področja presoje	Izpolnjuje standarde kakovosti		Delno izpolnjuje standarde kakovosti	Ne izpolnjuje standardov kakovosti
	Prednosti	Priložnosti za izboljšanje		Večje pomanjkljivosti oz. neskladnosti
Notranje zagotavljanje in izboljševanje kakovosti študijskega programa				
Standard 1	1	2	0	1
Standard 2	1	1	0	1
Spreminjanje in posodabljanje študijskega programa				
Standard 3	1	3	0	5
Izvajanje študijskega programa				
Standard 4	3	1	2	2
Standard 5	2	2	1	0
Odličnost				

UVODNA OPOMBA:

Skupina strokovnjakov načelno pozdravlja namero, da se slovenski študiji razvijajo kot samostojno interdisciplinarno znanstveno področje, vendar po opravljenih pogovorih in analizi ugotavlja, da v tem trenutku ostajajo problematični vidiki raziskovalnih rezultatov. Področje, ki ga želimo razvijati kot novo smer, mora najprej dobiti ustrezno raziskovalno osnovo, ki se vzpostavi, raste in razvija, potrebno jo je ustrezno konsolidirati in stalno krepiti, preden se nato oblikuje in razvije v tristopenjski univerzitetni študij.

Skupina strokovnjakov ugotavlja, da program ne pritegne študentov, zlasti ne mlajših študentov, ki bi ga izbrali kot prvo in osnovno karierno pot. Razumemo, da je to deloma povezano tudi z dejstvom, da ima program šolnino. Menimo, da bi bilo potrebno nadalje razvijati in predvsem okrepiti interdisciplinarno raziskovalno področje in graditi na enakopravnem povezovanju in prepletanju vseh vključenih znanstvenih disciplin.

Skupina strokovnjakov je opazila navdušenje nad vsebinami programa med sicer redkimi študenti, prav tako pa dokazuje o strokovnem znanju in predanosti pedagoškega kadra. Zavedamo se, da so na FSMŠ NU zbrani številni uveljavljeni strokovnjaki. Spodbujamo pa vse, da pri razvoju novega področja in obstoječih študijskih programih morda ponovno razmislite o njegovi in njihovi preobrazbi ali morebitnih povezovanjih z drugimi visokošolskimi zavodi.

UGOTOVLJENO DEJANSKO STANJE IN NJEGOVA PRESOJA

Temeljna usmeritev za presojo po posameznih standardih:

Skupina strokovnjakov vsak predpisani standard kakovosti presoja na dveh ravneh v skladu z določbami o presoji, ki so podrobneje opredeljene v V. poglavju meril (OBRAZCI VLOG). Na prvi objektivno presodi in z argumenti podpre izpolnjevanje standarda. S tem presoja skladnost, obstoj ali izvajanje predpisanega. Na drugi ravni pa ugotovljeno stanje kvalitativno vrednoti v obsegu nad (ali pa pod) sprejemljivim in s tem presodi tudi kakovost. Na tej ravni presoje z argumenti strokovno oceni, kaj je zelo dobro, dobro, kaj ni oziroma kaj bi lahko bilo bolje. Če je nekaj skladno s predpisom, še ni nujno dobro. Nasprotno nekaj ni nujno slabo, če ni (povsem) skladno s predpisom, saj je visoko šolstvo raznoliko, dobro pa se lahko skriva ravno v posebnosti ali izjemnosti. Medtem ko nekateri standardi kakovosti vsebujejo kvalifikatorje, kot je 'kakovosten', drugi izrecno sprašujejo zgolj po primernosti, ustreznosti ali le obstoju oziroma izvajanju nečesa. Skupina strokovnjakov temu navkljub vselej presoja na dveh ravneh – iz prve ravni na koncu posameznega standarda povzame morebitne neskladnosti ali večje pomanjkljivosti, iz druge pa prednosti in priložnosti za izboljšanje, tako kot izhajajo iz ugotovitev in ocen, in ne po načelu, da morajo biti številčno uravnotežene, ali po kakšnem drugem načelu.

NOTRANJE ZAGOTAVLJANJE IN IZBOLJŠEVANJE KAKOVOSTI ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA

1. standard: Visokošolski zavod evalvira in posodablja vsebino, sestavo in izvajanje študijskega programa.

- a) samoevalvacija študijskega programa omogoča njegovo razvijanje in posodabljanje, tako da se ohranja njegova aktualnost ter ustvarja kakovostno izobraževalno okolje:

Vodstvo fakultete skrbi za redno posodabljanje vsebin študijskih programov. Magistrski študijski program se posodablja, četudi se ne izvaja. Posodabljanje učnih načrtov se izvaja po poslovniku in pravilih Nove Univerze. Zadnja celostna prenova je vključevala vsebinsko prenovalo, posodobitev literature v okviru učnih načrtov in metodološke posodobitve. Pridobili so tudi novega izvajalca prakse. Ko so študij dokončali prvi trije študenti oz. študentke, se je na fakulteti formalno vzpostavil tudi alumni klub.

Samoevalvacijsko poročilo (SEP) poroča o zadnji večji prenovi v obdobju I. 2021-2022, ugotavljamo lahko, da so sistem in postopki tako vzpostavljeni, vendar se razen na nivoju 1. stopnje dejansko ne izvajajo. Ugotavljamo, da evalvacija in razvoj programov pretežno slonijo na individualni refleksiji, iniciativi profesorjev ter pretežno izven uradnega procesa samoevalvacije študijskih programov.

V pripravo SEP so formalno vključeni tudi študenti, ki so prav tako člani Komisije za kakovost. Iz intervjujev pa je bilo zaznati, da člani iz vrst študentov niso zares poznali podrobnosti svojega dela in odgovornosti oz. svoje vloge v teh telesih.

SEP bi z večjim številom študentov in njihovim ustreznim angažmajem pridobilo ustrezno kakovost in predvsem tudi kredibilnost. Majhno število študentov je očitno pereč problem fakultete za reprezentativne rezultate evalvacijskih postopkov in seveda prenove študijskih programov. Kot kaže, fakulteta še ni razvila internih strategij ali postopkov, da bi ta problem omilila ali rešila.

V SEP 2022-23 tudi navajajo (1. do 3. stopnja) da "zaradi majhnega števila vpisanih študentov, študentski svet FSMŠ NU ne izvaja nobenih posebnih aktivnosti, ampak samo sodeluje v organih in delovnih telesih fakultete".

Majhnost fakultete v vodstvu vidijo kot prednost, saj lahko zagotavljajo individualno obravnavo študentov. Kljub temu menimo, da bi morali posvetiti pozornost razmisleku kakšne potencialne slabosti izhajajo iz majhnosti kolektiva in seveda študentskega telesa. Med drugim je na takšen način težje anonimno izraziti pritožbe, pomisleke, ne da bi bil prepoznan. Kot je bilo izraženo med pogovorom z vodstvom fakultete – nihče se ne more skriti v množico, kar velja tako za učitelje, kot študente. Prav tako velja izpostaviti, da je morebitne pritožbe s strani študentov ali sodelavcev glede neprimerne vedenja, mobinga, ali ostalih težav, težje obravnavati diskretno in zagotoviti okolje, kjer žrtev ni izpostavljena nepredvidenemu maščevalnemu vedenju ali oviranju.

Pridobljena akreditacija The British Accreditation Council (BAC) in interni postopki medsebojnega ocenjevanja učiteljev imajo pozitiven učinek, predvsem v smislu dviga zavesti o pomenu odličnosti v procesu poučevanja in učenja. Žal pa kljub pozivu oz. prošnji nismo prejeli vzorca ali primera tovrstne evalvacije, čeprav smo iz intervjujev zaznali pozitiven odnos do teh postopkov.

b) načini in postopki zbiranja informacij ali predlogov za spreminjanje študijskega programa ter njihovega analiziranja:

Iz pogovorov, mnenj in dokumentacije lahko zaključimo, da je potrebno izboljšati metode zajemanja podatkov, da bodo rezultati reprezentativni glede na dejansko število študentov. Uporabiti oz. oblikovati bi bilo potrebno bolj inovativne metode prilagojene dejanskemu stanju.

Posamezniki so poročali so o neformalnih srečanjih in pogovorih profesorjev s študenti o spremembah programa in njegovi analizi, vendar niso dokumentirani; nekateri učitelji poročajo, da rezultate teh neformalnih razgovorov vključujejo v svoja letna poročila, vendar o tem ni nobene uradne dokumentacije na ravni fakultete in ustreznih organov. Vprašalniki so na fakulteti najpogostejši način zbiranja informacij, obstajajo pa različni komunikacijski kanali, vključno z osebnimi srečanji in elektronsko pošto.

Podatke o kakovosti iz študentskih anket zbirajo kumulativno, ne pa deljeno na posamezno fakulteto. Anketa je za vse enaka, toda glede na pogovor s študenti člani ŠS FSMŠ ne dobijo podatkov direktno za slovenske študije. Iz tega razloga tudi nismo dobili odgovora na to, kako študentske ankete vplivajo na kakovost in katere konkretne izboljšave študija izvirajo iz študentske ankete.

Študenti sicer menijo, da obstaja tesna povezava z učitelji in da težave razrešujejo sproti, na neformalen način. Študenti so s tem zadovoljni, vendar je s stališča nadzora nad kakovostjo nemogoče preveriti učinke takšnega usklajevanja med študenti in učitelji oz. vodstvom fakultete, saj ne pride do beleženja sprememb in dokumentiranja procesa odzivanja na študentske pobude. Prav tako to odpira nevarnost za to, da se učitelji odzovejo le na določene želje po spremembah, medtem ko določene lahko ostanejo nerazrešene in poleg tega tudi neznane vodstvu, ki bi se morda želelo odzvati.

c) primernost obveščanja deležnikov o uresničevanju načrtovanih nalog oziroma o izsledkih in ugotovitvah pri samoevalvaciji študijskega programa:

Študenti so v samoevalvacijo sicer formalno vključeni – njihovo mnenje ugotavljajo z anketami in neformalnimi letnimi razgovori. Problem seveda predstavlja že izpostavljen nereprezentativen vzorec zaradi zelo majhnega števila študentov. Študenti ne sodelujejo neposredno pri analizi rezultatov programa ali v razpravah o končnih ugotovitvah. Posamezni učitelji, kot smo ugotovili iz pogovorov, zagotavljajo neformalne povratne informacije za izboljšanje programa na osnovi komunikacije s študenti. Žal pa tako pridobljeni podatki in ugotovitve niso zajeti v formalnih oblikah in nimajo sledljivosti.

Nadzor kakovosti s strani študentov je torej pomanjkljiv. Zaradi majhnega števila študentov ni mogoče reči, da so spletne ankete vseeno anonimne. Fakulteta sicer zagotavlja, da so študenti vabljeni k podajanju mnenj in pripomb glede študijskega procesa v referatu, ki jih posreduje na študijsko komisijo. Menijo, da so pripombe upoštevane, vendar ni mogoče zaznati organiziranega sistema, kjer bi bil vpliv študentov na kakovost zabeležen in sledljiv, proces ni ustrezno dokumentiran.

Študentski svet sicer imenuje predstavnika oz. predstavnico v Komisiji za kakovost, vendar je bilo tekom pogovora vidno, da predstavniku študentov vloga v komisiji ni zadostno predstavljena oz. jasna. Povezava med študentskim svetom in komisijo je šibka in dobili smo vtis, da se študente zgolj seznanja z delom komisije, nimajo pa v njej aktivne vloge. Študentski svet sicer dobi v komentar akcijski načrt, ki nastane na podlagi samoevalvacijskega poročila, vendar ni kontinuirano vpet v procese kakovosti na formalni ravni.

Žal iz razgovorov in dokumentacije nismo zasledili ustreznega obveščanja zunanjih deležnikov o evalviranih programih, dejansko lahko zapišemo, da sodelovanja deležnikov ni. FSMŠ ima zaenkrat samo 4 podpisane pogodbe z deležniki za praktično delo študentov, kljub nedavni uvedbi praktičnega dela namesto diplome na 1. stopnji študija.

Izpolnjuje standarde kakovosti:

Prednosti:

- Kot pozitiven primer lahko izpostavimo omenjena letna samoevalvacijska poročila učiteljev in neformalne pogovore o evalvaciji s študenti.

Priložnosti za izboljšanje:

- Nujno bi bilo zagotoviti pisno dokumentacijo in sledljivost o individualnih pogovorih in evalvacijah s študenti.
- Študenti bi morali biti ustrezneje obveščeni o postopkih in rezultatih samoevalvacije.

Delno izpolnjuje standarde kakovosti:

Ne izpolnjuje standardov kakovosti

Večje pomanjkljivosti oz. neskladnosti:

- Vzpostavljeni sistem evalvacije se dejansko izvaja le na 1. stopnji, a tudi tu nereprezentativen vzorec zaradi majhnega števila odgovorov ne daje oz. ne omogoča ustrezne obdelave anket in pridobljenih podatkov, ki bi posledično omogočali in dokazovali kredibilne postopke za vsebinsko prenovo programov.

2. standard: Uresničevanje nalog, načrtovanih na podlagi izsledkov samoevalvacije študijskega programa, je razvidno iz samoevalvacijskih poročil.

Uresničevanje nalog, povezanih s samoevalvacijo študijskega programa, v zadnjih treh letih in:

- **sodelovanje deležnikov pri sprejemanju ukrepov za izboljšave, spremljanju njihovega uresničevanja in nastajanju samoevalvacijskega poročila ter**
- **sklenjenost kroga kakovosti:**

Poročilo o evalvaciji dodiplomskega programa za leto 2022-3 predstavlja glavna področja za izboljšave: »Večja promocija študijskega programa na slovenskem in tujih trgih; - povečati promocijske ukrepe za večjo prepoznavnost študijskega programa in okrepiti povezovanje s srednjimi šolami; - širjenje informacij o študiju preko sodobnega komunikacijskega kanala; - povečati vključenost študentov v znanstvenoraziskovalno dejavnost - intenzivneje povezati izvajanje pedagoškega procesa z družbenim okoljem - večjo promocijo Erasmus+ izmenjav in spodbujati NU FSMS k aktivnejšemu delovanju.«

Za izvedbo navedenega je predpogoj aktiven angažma vseh zaposlenih in tudi intenzivno sodelovanje študentov. Šele naslednja evalvacijska poročila bodo lahko merila zapisano, vendar trenutni problem števila študentov in obseg matično zaposlenih oz. bolje rečeno odsotnost polno matično zaposlenih na fakulteti kažejo slabe obete za uresničitev zapisanega.

Refleksija velja za temelj samoevalvacije; pisna refleksija v evalvacijskih poročilih velja za učinkovitejšo, zato je koristna za vse udeležence. Majhno število študentov je vzrok, da je triletni postopek nalog in načrtov (gl. zgoraj) težko izraziti in tudi izpeljati na reprezentativen način. Predstavljeni primeri SEP tako ne izkazujejo, da bi spremembe slonele na preteklih samoevalvacijah in njihovih ugotovitvah.

Edini primer spremembe, ki je bila izpostavljena, je, da so na podlagi predlogov študentov diplomsko nalogo 1. stopnje spremenili v praktično usposabljanje, kar je pozitiven primer. Drugih primerov, da bi predlogi deležnikov neposredno vplivali na študijski program, pa nismo zasledili. Prav tako pa ni dokumentirane sledi omenjene spremembe programa na 1. stopnji, ki bi sledila temu postopku sprememb na FSMŠ. Sprememba diplomske naloge na prvi stopnji je sicer omogočila uskladitev FSMŠ in NU z drugimi slovenskimi univerzami, ki so se v nekaterih primerih odločile za enake rešitve.

Med intervjuji smo sicer pri posameznikih prepoznali nekaj odličnega razumevanja pomena

postopkov evalvacije in prisotnost vizije kako oblikovati drugačen in sodoben program, prav tako glede kakovostne dinamike in razumevanja kaj pomeni zaprtje zanke kakovosti – sprememba diplomske naloge je bila podana kot pravi primer zaprtja zanke, ki pa še čaka na ustrezno evalvacijo pomena in učinka sprememb.

Vzpostavljeni so kanali za povratne informacije študentov, a je njihov interes, poleg problema njihovega števila, majhen, iz intervjujev je bilo razbrati, da se tudi ne zavedajo pomena svoje vloge in možnosti za sodelovanje pri implementaciji sprememb. Izredno pomembno bi bilo sodelovanje študentov pri evalvacijskih aktivnostih.

Izpolnjuje standarde kakovosti:

Prednosti:

- Opredeljena so glavna področja, postopki in cilji za izboljšanje programov

Priložnosti za izboljšanje:

- Udeležba študentov vseh stopenj, posebej doktorskega študija, v formalnih postopkih evalvacije

Delno izpolnjuje standarde kakovosti:

- Povezava med evalvacijo študijskih programov in njihovim spreminjanjem je šibka in bi jo bilo potrebno institucionalno okrepiti z večjo vlogo programov pri samoevalvaciji ter Komisije za kakovost in evalvacije pri spreminjanju študijskih programov.

Ne izpolnjuje standardov kakovosti

Večje pomanjkljivosti oz. neskladnosti:

- Ugotavljamo, da zanka kakovosti ni sklenjena, v teku evalvacije namreč nismo prejeli dokumentacije, ki bi dokazovala ustrezne postopke o spremembi na programu 1. stopnje in menjavi zaključnega dela s praktičnim delom.

SPREMINJANJE IN POSODABLJANJE ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA

3. standard: Visokošolski zavod spremlja izvajanje študijskega programa, ga pregleduje in izboljšuje ob upoštevanju razvoja študijskih, znanstvenih, strokovnih, raziskovalnih oziroma umetniških področij in disciplin (razvoja stroke), v katera se primerno umešča, ob evalviranju doseganja postavljenih ciljev, kompetenc oziroma učnih izidov ter potreb po znanju in ciljev družbe – odvisno od vrste in stopnje študijskega programa. Spremembe in posodobitve upoštevajo temeljne cilje programa ter ohranjajo povezanost njegovih vsebin oziroma predmetov.

Ali je ob vsebinskem razvijanju in spreminjanju študijski program še vedno vsebinsko in po sestavi dovršen, ali se ohranja povezanost učnih načrtov in predmetnika s cilji in kompetencami študijskega programa ter ali so vsebine povezane po horizontalni in vertikalni osi; ob upoštevanju 17. člena meril:

Spremljanje izvajanja študijskega programa ni jasno razvidno, zato ni mogoče potrditi, ali omenjene spremembe, ki se uvajajo, sledijo ustreznemu razvoju študijskih področij in se izboljšujejo na osnovi razvoja vključenih znanstvenih disciplin. V SEP je zabeleženo, da so

bili vsi programi pred kratkim prenovljeni, vendar ni dokumentirano, kako in na podlagi česa je prišlo do te odločitve. Še posebej je to vprašljivo za magistrski program, ki ga v preteklih letih še niso izvajali, saj ni bilo vpisanih študentov.

Prav tako glede na trenuten skromen obseg raziskovalnega dela na fakulteti ne moremo potrditi, da ima znanstveno in raziskovalno delo neposreden vpliv na posodabljanje študijskih programov, kar bi nujno pričakovali vsaj na tretji stopnji študija.

Pregled učnih načrtov je pokazal, da vsi ne sledijo pričakovani vertikalni povezavi oziroma razvoju in nadgradnji vsebin od 1. do 3. stopnje. Nadalje je bilo prav tako zabeleženo, da reference učiteljev niso vedno v skladu z vsebinami, ki se izvajajo oz. so predvidene v okviru predmeta, katerega nosilci ti učitelji so.

Nekateri učni načrti na stopnji doktorskega študija ne ponujajo raziskovalne ravni, pričakovane za 3. stopnjo, posamezni pa se v vsebinah celo ponavljajo s prejšnjih stopenj. Interdisciplinarnost programa ni vidna oziroma je ni mogoče zaslediti znotraj posameznih predmetov, medsebojno povezanih enot ni. Predmeti so večinoma povezani s temeljnimi disciplinami in zbrani pod skupnim imenom slovenski študiji.

Velik problem je vpetost študentov v raziskovalno delo na vseh ravneh. To je posebej za doktorski študij izjemno problematično, saj ti študenti niso in tudi niso bili vključeni v nobene raziskovalne projekte, ne na ravni fakultete in prav tako ne v projektih gostujočih profesorjev oz. sodelavcev po pogodbi, ki so matičnih na drugih institucijah. Študenti so priznali, da vabil za sodelovanje v projektih ni bilo oz. jih niso prejeli.

Skupina strokovnjakov je iz dokumentov in intervjujev razbrala tudi odsotnost stalnega in aktivnega raziskovalnega dela na sami fakulteti, opazno je pomanjkanje tako domačih kot mednarodnih projektov. Očitno je pomanjkanje oziroma odsotnost povezane raziskovalne skupnosti ter notranjega znanja in raziskovalne produkcije na fakulteti.

Raziskovalni inštitut ima samo dva (2) člana, le eden je izkazano aktiven raziskovalec. Zadnji raziskovalni projekt tega inštituta je bil zaključen leta 2021, edini nacionalni projekt, ki je v teku, pa vodi druga raziskovalna institucija, FSMŠ je partner.

V pogovorih so bili omenjeni nekateri projektni načrti in priprave, kar je pohvalno, a so še v fazi načrtov in priprav.

Več učiteljev, ki delo opravljajo po pogodbi, je omenilo tudi pravne težave (konkurenčna klavzula), povezane z njihovo morebitno dvojno afilijacijo glede na delo na dveh institucijah. Matične inštitucije jih namreč pogosto omejujejo s konkurenčno klavzulo, posebej na raziskovalnem področju.

Ta problem ni bil izpostavljen prvič. Iz tega lahko sklepamo, da FSMŠ in tudi NU nimata jasne oz. sploh ne oblikovane politike glede tega problema, kljub velikemu številu sodelavcev, ki delajo po pogodbi in niso v rednem delovnem razmerju na fakulteti.

Poudariti moramo tudi, da učitelji raziskujejo predvsem znotraj lastnih področij temeljnih znanstvenih disciplin, primanjkuje pa posebnih raziskav, ki bi se osredotočale na opredelitev slovenskih študijev kot samostojnega področja oziroma discipline, uveljavljene

oz. vzpostavljene na fakulteti.

V splošnem lahko tudi izpostavimo, da je opazno pomanjkanje aktivnega sodelovanja učiteljev na znanstvenih konferencah, organiziranje konferenc s področja študija na fakulteti, poletnih šol in podobno.

Prav tako je bilo razbrati, da kljub internacionalizaciji, ki je zapisana v njihovih dokumentih, skorajda ni mednarodne izmenjave študentov in osebja, npr. Erasmus ali druge mednarodne izmenjave.

Prav to bi slovenski in mednarodni študiji morali posebej intenzivno izkoristiti in tako tudi v mednarodnem prostoru promovirati novo področje, to je namreč tudi del zapisane strategije.

Dodamo naj še, da je bila ustanovljena na NU nova interna enota oz. katedra z imenom Katedra za slovenski nacionalni program, ki pa ni namenjena izvajanju študijskih programov. Njena vloga naj bi bila usmerjena v raziskovanje in diskusijo. Skupina strokovnjakov v tem vidi možnost mednarodnega razvoja oz. večje prepoznavnosti, vendar pa nismo prepričani ali bo ob tem tudi pripomogla k razvoju in izboljšanju obstoječih študijskih programov.

Povzeto lahko torej zapišemo vezano glede na 12. člen kriterijev, da FSMŠ NU ne izkazuje kakovostne znanstvene, strokovne in raziskovalne dejavnosti in z njo povezanih pomembnih dosežkov na področjih in disciplinah, na katerih naj bi jo izvajala oz. za katere je akreditirana.

Izpolnjuje standarde kakovosti:

Prednosti:

- Nekateri učitelji izkazujejo velik entuziazem in potencial za nadaljnji razvoj programov

Priložnosti za izboljšanje:

- Obstaja potencial, da postanejo pionirji na novem raziskovalnem področju
- Vključevanje študentov v raziskovalno delo na 1. in 2. stopnji
- Aktivno prijavljanje na nacionalne in mednarodne projekte

Delno izpolnjuje standarde kakovosti:

Ne izpolnjuje standardov kakovosti

Večje pomanjkljivosti oz. neskladnosti:

- Odsotnost vključevanja študentov v raziskovalno delo na fakulteti, tako v nacionalne kot mednarodne projekte;
- Doktorski študij nima dovolj razvejanih raziskovalnih podlag, ki bi omogočale ustrezen raziskovalni razvoj interdisciplinarnega dr. študija;
- Pomanjkanje prenosa raziskovalnih rezultatov v študijski proces;
- Več učiteljev kaže nizko raziskovalno aktivnost ali pa svoje raziskovanje izvajajo le na svojih matičnih institucijah;
- Nekateri učitelji oz. nosilci predmetov na dr. študiju ne izpolnjujejo pogojev za mentorstvo.

IZVAJANJE ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA

4. standard: Način, oblika in obseg izvajanja študijskega programa ustrezajo njegovi vsebini, sestavi, vrsti in stopnji, tako da so kakovostno prilagojene in zagotovljene študijske vsebine, izvedbene prakse in viri (kadrovski in materialni).

- a) načini in oblike poučevanja, njihov razvoj oziroma prilagojenost (vključno z viri):**
- različnim skupinam študentov,
 - različnim študijskim potrebam in načinom študija (na študenta osredinjen študij in poučevanje),
 - potrebam visokošolskih učiteljev in sodelavcev:

Zaradi majhnega števila študentov je skupinsko delo s študenti praktično onemogočeno. Majhno število študentov, po drugi strani, omogoča personalizirano in do neke mere na študente osredinjeno učenje in poučevanje.

Iz intervjujev z učitelji in študenti je bilo razumljeno, da uporabljajo kombinacijo spletnega poučevanja in poučevanja v živo, kar ni v skladu z dejansko oz. obstoječo akreditacijo programa.

Učitelji so se pozitivno izrazili glede dela in odziva študentov, glede materialnih pogojev niso imeli pripomb, ker večino ostalega dela opravijo na svojih matičnih inštitucijah. Problem nedostopnih virov rešujejo s kopiranjem literature in člankov, ki so na voljo študentom, kar je v neskladju z varovanjem avtorskih pravic.

- b) število izvedenih kontaktnih ur, določenih s študijskim programom, ali drugih oblik dela s študenti:**

Iz intervjujev z učitelji je bilo razbrati, da majhno število študentov vodi v nižanje števila kontaktnih ur pri predmetih, česar ne more v celoti nadomestiti nobeno zelo personalizirano poučevanje in delo pri predmetu.

- c) študijska gradiva in njihova prilagojenost načinom in oblikam poučevanja ter potrebam študentov:**

Stopnja zadovoljstva študentov je zelo visoka. Študenti so zelo zadovoljni s posluhom do njihovih potreb, posebej ker so večinoma že zaposleni, in prilagodljivostjo študijskega procesa.

Profesorji se odzivajo na dodatne zahteve po zagotavljanju študijskih virov na različne načine, kot omenjeno zgoraj, knjižnica pa je v tem oziru slabo opremljena. Uveljavljena je praksa snemanja predavanj, ki so dostopna v e-učilnici za ponoven ogled in delo, kar so študenti pohvalili. Sistemi e-učenja so se po Covidu močno izboljšali, fakulteta redno zagotavlja izboljšave. Profesorji so bili usposobljeni za hibridno učenje.

Podani so bili samo pozitivni komentarji glede spletnega učenja in možnosti spremljanja

študija na daljavo. Predvajanje posnetih predavanj ipd. je lahko dober pripomoček za študente in lahko tudi prispeva tudi k preverjanju ali izboljšanju kakovosti. Obstaja veliko individualiziranega učenja, ki pomaga pri napredovanju. Profesorji se znajo prilagajati potrebam študentov. Slikovna metoda poučevanja spodbuja več povratnih informacij in interakcije.

Individualizirano poučevanje in učenje ne vsebuje strokovnih standardov v smislu avtoritete profesorja. Posodobljene bibliografije tvorijo osnovo za dobro poučevanje, tudi izhajajoč iz osebne raziskovalne baze (RIT). Individualizirano poučevanje naj bi bilo bolj zahtevna metoda in ponuja podlago za razumevanje psihologije poučevanja in učenja. RIT (raziskovalno-informirano poučevanje) je zelo aktiven. Če ni skupnosti raziskovanja, vsekakor obstaja skupnost učenja.

č) delo študentov v znanstvenih, strokovnih, raziskovalnih oziroma umetniških projektih ob upoštevanju 33. člena ZViS:

Iz pogovorov in dokumentacije lahko razberemo, da ni vključevanja ali sodelovanja študentov v raziskovalnem delu, kar velja tako za 1. stopnjo kot tudi za doktorski študij. Kandidatka za dr. študij je celo izrazila mnenje, da tega ne potrebuje, ker je pri svojem delu že samostojna, kar je problematično v smislu razumevanje njene nadaljnje raziskovalne aktivnosti po zaključku študija.

Trenutno na FSMŠ NU ni matičnih raziskovalnih projektov, ki bi jih vodili matično zaposleni. Poleg tega moramo ponoviti, da le manjše število profesorjev izkazuje ustrezno raziskovalno aktivnost, zato na fakulteti ne obstaja aktivna raziskovalna skupnost, ki bi spodbujala razvoj znanstveno-raziskovalnega dela na fakulteti.

d) praktično izobraževanje študentov:

Do sedaj je ena sama študentka zaključila 1. stopnjo študija, pred kratkim, zato praktičnega dela študentov ne moremo oceniti, saj na fakulteti to še ni bilo vključeno v redno evalvacijo. Prav tako o tem nismo prejeli poročil o izvedbi.

V intervjujih pa so študenti izrazili veliko zadovoljstvo z uvedbo praktičnega dela namesto pisanja zaključnega dela kot zaključek 1. stopnje študija. Menijo, da je to boljša alternativa kot priprava oz. pisanje zaključnega dela.

e) ustreznost urnikov, števila govorilnih ur ali dostopnosti visokošolskih učiteljev in sodelavcev študentom:

Glede razpoložljivosti in komunikacije učiteljev ni bilo pritožb s strani študentov, samo pozitivne povratne informacije, medsebojni kontakt je dober. Študenti obeh stopenj so ocenili z deset od deset redov in kakovosten stik in komunikacijo z učitelji. Iz intervjujev je bilo tudi razbrati, da individualizirano poučevanje omogoča intenzivno izmenjavo življenjskih oz. študijskih interesov.

f) ustreznost in usposobljenost kadrov v skladu s 13. členom meril ter zagotavljanje minimalnih raziskovalnih standardov in izpolnjevanje pogojev za mentorstvo za študijske programe tretje stopnje:

Mnogi profesorji, predvsem matični, imajo malo ali skoraj nič raziskovalnih rezultatov v zadnjem obdobju, gostujoči profesorji kažejo veliko boljše raziskovalne dosežke, vendar to nima vpliva na raziskovalno delo fakultete, saj večinoma ne objavljajo v okviru FSMŠ ali NU.

Nekateri profesorji in nosilci predmetov prav tako ne izpolnjujejo zahtevanih meril za mentorstvo doktorskim študentom zaradi minimalnih raziskovalnih rezultatov. Reference profesorjev v nekaterih učnih načrtih ne sledijo vsebini predmeta, kar je posebej kritično na 3. stopnji (primer npr. arheologija, zgodovina, kulturna dediščina...).

Trenutni doktorski študenti oz. študentka, ki je bila med intervjuvanci, so pohvalili spodbujanje profesorjev k pisanju člankov in prispevkov v monografijah. Doktorandka sicer pripravlja že tretji doktorat, njena tokratna raziskava se ji zdi izjemno pomembna, a ni našla razumevanja za temo na drugih inštitucijah.

g) materialne razmere, povezane z izvajanjem študijskega programa, v skladu s 15. členom meril:

Materialni pogoji za izvajanje študija so primerni, vendar še zdaleč ne optimalni. Opazno je pomanjkanje prostora za srečevanje študentov, prav tako učitelji nimajo svojih kabinetov za delo, velik problem je dosegljivost temeljne študijske literature v knjižnici, še posebej glede na novi zakon o knjižnični dejavnosti.

Izpolnjuje standarde kakovosti

Prednosti:

- Učitelji se prilagajajo potrebam študentov;
- Učitelji izkazujejo veliko predanost in interes;
- Študenti izražajo veliko zadovoljstvo z načinom dela.

Priložnosti za izboljšanje:

- Vključevanje študentov v vse oblike raziskovalnega dela;

Delno izpolnjuje standarde kakovosti:

- Učni načrti predmetov niti v manjšem obsegu kontaktnih ur ne ustrezajo akreditiranemu stanju. Prav tako niso pripravljeni za izvajanje študija na daljavo.
- Izmenjava fotokopij člankov ter ostalega tiskanega gradiva je z vidika avtorskih pravic problematična, saj ni bilo izkazano, da gre samo za avtorsko gradivo predavateljev.

Ne izpolnjuje standardov kakovosti

Večje pomanjkljivosti oz. neskladnosti:

- Knjižnica ni opremljena z ustrezno literaturo s področja humanistike, ki je navedena v učnih načrtih.
- Zaposleni na fakulteti izkazujejo zelo skromne raziskovalne rezultate, kar ne omogoča kakovostnega prenosa najnovejših raziskovalnih spoznanj v pedagoški proces, posebej na 3. stopnji študija.

5. standard: Zagotovljeno je varovanje pravic deležnikov v študijskem procesu.

a) ali je vsem študentom ob rednem izpolnjevanju obveznosti, določenih s študijskim programom, omogočeno nemoteno napredovanje in dokončanje študija:

Da, napredovanje poteka s postopnim poglobljanjem in dopolnjevanjem znanja glede na opravljene in zahtevane obveznosti programa – prva stopnja 1-3 in 3. stopnja. Za 2. stopnjo študija zaradi neizvajanja programa nimamo podatkov.

Napredovanje v zaposlitev je težko oceniti s tako malo študenti in mnogi oz. vsi že imajo zaposlitev, saj izbrani študij ni bil njihovo prvo univerzitetno izobraževanje.

b) ali je vsem visokošolskim učiteljem in sodelavcem zagotovljeno spoštovanje njihove avtonomije pri poučevanju in raziskovanju ter pomoč in svetovanje pri razvijanju karijerne poti:

Avtonomija je zagotovljena, večji problem pa sta razvoj kariere in raziskovanja. FSMŠ sicer zaposluje nove učitelje, vendar so to večkrat ljudje na koncu kariere, čeprav z najvišjimi nazivi.

Na fakulteti ni dovolj možnosti za raziskovalni in karierni razvoj mlajših učiteljev, pomemben problem je tudi premajhno število redno zaposlenih učiteljev, četudi le za manjši % časa oz. pogodbe.

Obstajajo letni ocenjevalni razgovori (rektor in dekan), kot je bilo povedano na intervjujih, da se ugotovijo potrebe učiteljev glede njihovega razvoja, napredka in napredovanja. Manjša podpora sredstva so na voljo.

Kljub vsemu opažamo zelo majhno aktivnost učiteljev v smislu udeležbe na znanstvenih konferencah, organizacij znanstvenih konferenc ali morda poletnih šol za študente ipd.

Kot že omenjeno, se izvajajo tudi ocene učinkovitosti poučevanja, vezano na BAC. Učitelji so pozvani glede na sorodnost področij, da ocenijo sodelavce. Izpolnijo vprašalnike, fakultetni ocenjevalec pa pregleda pravilnost ocenjevanja in rezultate izvedenih izpitov. Posneto spletno poučevanje se prav tako referira in ocenjuje v oceni. Primera dokumentacije tega ocenjevanja skupina evalvatorjev žal ni prejela.

c) obveščenost deležnikov v skladu s 7. standardom 12. člena meril:

Sistem predstavnštva študentov ne deluje ustrezno, kot je bilo zaznati iz pogovorov, študenti ne razumejo oz. jih ne zanima pomen in obseg njihovega vključevanja v odločanje.

Pogovor s študentsko predstavnico FSMŠ je pokazal, da je delovanje študentskega zastopništva pomanjkljivo. Ker smo govorili zgolj z eno predstavnico, ki še ni dolgo članica študentskega sveta, nismo dobili informacij o vključenosti študentov v habilitacijski postopek, niti nismo zaznali, da bi bila predstavnica generalno seznanjena z vlogo študentskega sveta v teh postopkih.

V splošnem je bil prisoten vtis, da Študentski svet nima aktivne vloge v sooblikovanju fakultete in študija, temveč se predvsem seznaja z odločitvami vodstva in jih po potrebi sporoča ostalim študentom. Omenjeno je bilo, da so sicer vabljeni k udeležbi na sestankih z vodstvom fakultete, vendar nismo izvedeli, ali obstajajo postopki in mehanizmi, prek katerih bi lahko Študentski svet umeščal lastne teme na dnevni red teh sestankov.

V primeru potrebe po pritožbi s strani posamičnega študenta prav tako ni znan postopek, ki ga lahko študent uporabi. Sklepati pa je mogoče, da pri tem lahko pomaga Varuh žrtev na ravni Nove univerze.

Izpolnjuje standarde kakovosti: DA

Prednosti:

- Redni letni pogovori učiteljev z dekanom in rektorjem;
- Interne medsebojne evalvacije učiteljev na osnovi britanske akreditacije.

Priložnosti za izboljšanje:

- Več zaposlovanja mladih učiteljev na začetku kariere in spodbujanje njihovega razvoja;
- Večja transparentnosti na področju afilacije učiteljev, ki delajo po pogodbi.

Delno izpolnjuje standarde kakovosti:

- Delovanje predstavništva študentov pri odločanju in v telesih oz. organih fakultete.

Ne izpolnjuje standardov kakovosti

Večje pomanjkljivosti oz. neskladnosti:

POVZETEK

Namera, da se slovenski študiji razvijajo kot samostojno interdisciplinarno znanstveno področje, je pozitivna, vendar po opravljenih pogovorih in analizi trenutno stanje kaže na več težav. Študijski programi ne odražajo vpetosti v ustrezno delovno okolje oz. prakso, eden od programov se zaradi pomanjkanja vpisa sploh še ni izvajal. Proces britanske akreditacije je na fakulteti sicer prinesel nekaj pozitivnih rezultatov, ki nadgrajujejo močnejše plati inštitucije (medsebojno ocenjevanje, osebni pristop, majhno število študentov). Prav tako ugotavljamo, da so na fakulteti zelo problematični vidiki raziskovalnega okolja in raziskovalnih rezultatov. Fakulteta bi morala nujno vzpostaviti in razvijati ustrezno raziskovalno osnovo, jo intenzivno konsolidirati in krepiti, da lahko na primeren način podpira in nadgrajuje študijski proces, že posebej na 3. stopnji.

Na fakulteti ostaja povsem neizkoriščen potencial internacionalizacije, tako pri študentih kot pri pedagoškem in raziskovalnem kadru, za fakulteto bi bila to lahko pomembna podlaga za večjo prepoznavnost in sodelovanje.

Ugotavljamo, da je nujno potrebna okrepitev in nadgradnja sistema kakovosti, kot nepogrešljiva podpora razvoju študijskih programov na vseh stopnjah študija.

Visokošolski zavod mora prav tako nameniti večjo skrb materialnim razmeram dela, tako za študente kot zaposlene oz. izvajalce študijskega procesa. Prostori niso primerno opremljeni za klasično študijsko delo in tudi ne za hibridni način študija. Velika

pomanjkljivost je nadalje opazna pri dostopnosti in ponudbi študijske literature za humanistične vede.

Skupina strokovnjakov je opazila navdušenje nad vsebinami programa med sicer redkimi študenti, ter dokazuje o strokovnem znanju in predanosti pedagoškega kadra. Zavedamo se, da so na FSMŠ NU zbrani številni uveljavljeni strokovnjaki. Spodbujamo vse, da pri obstoječih študijskih programih razmislite o prenovi ali povezovanjih z drugimi zavodi.

SUMMARY

The intention to develop Slovenian studies as an independent interdisciplinary scientific field is positive, but after discussions and analysis, the current state shows several problems. The study programmes do not reflect integration in a suitable work environment or practice, and one of the programmes has not yet been implemented due to a lack of enrolment. The process of British accreditation did bring some positive results to the faculty, enhancing the institution's stronger aspects (peer assessment, personal approach, small number of students). However, we also note that there are very problematic aspects of the research environment and research results at the faculty. The faculty urgently needs to establish and develop an appropriate research base, consolidate it intensively and strengthen it adequately support and upgrade the study process, especially at the third cycle.

At the faculty, the potential for internationalisation remains completely unutilized, both among students and the teaching and research staff. This could also be an important basis for greater recognition and cooperation for the faculty.

We conclude that there is an urgent need to strengthen and upgrade the quality system, as indispensable support for the development of study programmes at all cycles of study. The higher education institution must also pay more attention to the material working conditions, both for students and teachers who implement the study process. The premises are not properly equipped for traditional study work nor a hybrid way of studying. Furthermore, there is a significant shortcoming in the accessibility and availability of study literature for the field of humanities.

The group of experts noticed enthusiasm for the contents of the programme among the otherwise few students, as well as evidence of professional knowledge and dedication of the teaching staff. We recognize that many established experts are gathered at FSMŠ NU. We therefore encourage everyone to consider revising or linking existing study programmes with other institutions.

Izpolnjevanje standardov kakovosti

Izpolnjuje standarde kakovosti

Kot pozitiven primer lahko izpostavimo omenjena letna samoevalvacijska poročila učiteljev in neformalne pogovore o evalvaciji s študenti;

Opredeljena so glavna področja, postopki in cilji za izboljšanje programov;

Nekateri učitelji izkazujejo velik entuziazem in potencial za nadaljnji razvoj programov;

Učitelji se prilagajajo potrebam študentov;

Učitelji izkazujejo veliko predanost in interes;

Študenti izražajo veliko zadovoljstvo z načinom dela;

Redni letni pogovori učiteljev z dekanom in rektorjem;

Interne medsebojne evalvacije učiteljev na osnovi britanske akreditacije;

Delno izpolnjuje standarde kakovosti

Učni načrti predmetov niti v manjšem obsegu kontaktnih ur niso ustrezno akreditirani za izvajanje na daljavo, o kateri so poročali študenti.

Izmenjava fotokopij člankov ter ostalega tiskanega gradiva je z vidika avtorskih pravic problematična, saj ni bilo izkazano, da gre samo za avtorsko gradivo predavateljev.

Delovanje predstavništva študentov pri odločanju in v telesih oz. organih fakultete.

Ne izpolnjuje standardov kakovosti

Vzpostavljeni sistem evalvacije se dejansko izvaja le na 1. stopnji, a tudi tu nereprezentativen vzorec zaradi majhnega števila odgovorov ne daje oz. ne omogoča ustrezne obdelave anket in pridobljenih podatkov, ki bi posledično omogočali in dokazovali kredibilne postopke za vsebinsko prenovo programov.

Ugotavljamo, da zanka kakovosti ni sklenjena, v teku evalvacije namreč nismo prejeli dokumentacije, ki bi dokazovala ustrezne postopke o spremembi na programu 1. stopnje in menjavi zaključnega dela s praktičnim delom

Odsotnost vključevanja študentov v raziskovalno delo na fakulteti, tako v nacionalne kot mednarodne projekte;

Doktorski študij nima dovolj razvejanih raziskovalnih podlag, ki bi omogočale ustrezen raziskovalni razvoj interdisciplinarnega dr. študija;

Pomanjkanje prenosa raziskovalnih rezultatov v študijski proces;

Več učiteljev kaže nizko raziskovalno aktivnost ali pa svoje raziskovanje izvajajo le na svojih matičnih institucijah;

Nekateri učitelji oz. nosilci predmetov na dr. študiju ne izpolnjujejo pogojev za mentorstvo.

Knjižnica ni opremljena z ustrezno literaturo s področja humanistike, ki je navedena v učnih načrtih.

Zaposleni na fakulteti izkazujejo zelo skromne raziskovalne rezultate, kar ne omogoča kakovostnega prenosa najnovejših raziskovalnih spoznanj v pedagoški proces, posebej na 3. stopnji študija

Odličnost

Ali kako opažanje, ki ste ga označili za prednost, sodi v kategorijo odličnih dosežkov oz. presežkov in bi lahko bilo zgled drugim visokošolskim zavodom v Sloveniji ter predlagate, da ga NAKVIS javno izpostavi? Prosimo za obrazložitev.

Priloge:

- soglasje članov skupine strokovnjakov k poročilu.